

Waarin wij aan een sterfbed staan.

Den nacht vóór den dag, waarop wij Jan Breydel voor de eerste maal ontmoetten, lag Jacob van Maerlant in de bedkoets zijner ruime slaapkamer. Twee kaarsen brandden knetterend in den versten hoek, opdat hun schijnsel den sluimerende niet zouden hinderen. Overdag werd voor het hooge venster een zwaar gordijn geschoven, om het buitenlicht te temperen.

De tachtigjarige dichter was ernstig krank,

Drie doctoren, die zich in het vertrek bevonden, achtten zijn toestand geheel hopeloos. Dagen lang hadden ze getwist over de ziekte, want de geleerde heeren waren het er bijlange niet over eens, welke kwaal den grijsaard op zijn leger gebonden hield.

— Ik houde het er voor dat de borst aangetast is, verklaarde meester Dinosius thans nog, toen de lijder door eene hevige hoestbui uit zijn slaap gewekt werd.

— Zeker, ik ook, gaf Lambrisius, zijn ambtgenoot toe, doch dat gebrek is niet de oorzaak van den dood. Gelijk ik u reeds sedert Zondag bewezen heb, heeft de zieke zich overwerkt. Zijn lichaam is geknakt.

En de heekkundige spuwde dan een vloed van Latijnsche spreuken uit, om zijne redeneering meer klem bij te zetten.

— Gij bedriegt u deerlijk, wedervoer Dinosius, ja, ge bedriegt u, hoeveel Latijn ge ook brabbelt! Ik zeg, dat de borst dezen ouderling ten grave zal slepen. Waart gij het, die in 't paleis van onzen edelen graaf geroepen werd, toen de vorstinne zoo krank was? Of ontbood men mij?

— Dat werd door uw vriend bewerkt, antwoorde Lambrisius nijdig. Gij gingt er heen met een geleerd gezicht, maar kondt er niets uitvoeren.

— Wie heeft den Duitschen koopman zoo gemeesterd, dat hij na eenige uren stierf? hernam de ander weer.

— Beleedig mij niet! riep Lambrisius, geenszins om den stervende denkende, Let op uwe woorden, of bij St. Lucas...! En de verontwaardigde doctor sloeg met de vuist geweldig op eene tafel.

— Kalm, kalm! vermaande meester Barendsen, de derde geneesheer, die tot nu toe gezwegen had. Bedenk, dat ginds een grijsaard weldra den laatsten snik geven zal.

— Ik laat mij niet door een verwaanden dwaas valschelijk van onkunde betichten. Mijn naam is in onze goede stad Damme met eere bekend, raasde Lambrisius voort.

— Vooral sedert dat geval met den vreemden handelaar, van wiens familie gij nog eene groote somme gelds afperstet, loog Dinosius.

— We zullen straks elkander spreken, zei de ander met heesche stem. Ik wil deze kamer, waar de dood reeds binnentreedt, niet ontstichten.

Wijs gesproken, viel de derde docter in. Zouden wij thans niet verstandig handelen, met den heer pastor te ontbieden? Onze zorgen zijn hier overbodig. Morgen zullen de poorters onzer stede hunnen griffier beweenen.

Lambrisius stond van zijn zetel op en riep eene oude, eerzame dienstbode, die in de woning van den dichter steeds getrouw het huishouden beredderd had.

De vrouw moest bitter lijden. Men las de smarte op haar gelaat. En heur oogen waren rood geschreid.

— Is er dan geen hope meer? vroeg ze snikkend.

— Voor zijne ziekte is geen kruid gewassen, antwoordde Dinosius. Peins, dat uw meester tachtig jaren beleefd heeft. Voorwaar een schoone ouderdom!

— 'k Weet het, 'k weet het, hernam de dienstbode. Maar de dood is toch zoo wreed! O, hij is zoo goed, de griffier! Doch hij arbeidde te veel. 's Morgens vond ik hem dikwijls nog schrijvende! Dan was hij den ganschen nacht niet te bedde geweest. 'k Heb hem dikwijls vermaand. Maar dat hielp niet! 't Is voor mijn volk, zei hij dan glimlachend. Ik mag niet rusten.

En de brave meid sloeg wanhopig de handen voor de oogen. Tranen biggelden over hare bleeke wangen, leekten langs de stijve vingers, terwijl geheel haar lichaam zenuwachtig op en neer schokte.

— Hij is zoo goed, zoo edel! stamelde ze.

— Ge moet den heer pastor halen, fluisterde Dinosius. Wij gaan thans heen. We deden wat in ons vermogen was. Beschikt gij over de noodige som, om onze diensten te betalen? vroeg hij op onbeschaamden toon.

— Maar, mensch toch, kunt ge niet tot na de begrafenis wachten ? riep meester Barendsen vertoornd. Is het hier eene plaats, om over geldzaken te handelen ?

— Van den wind kan ik niet leven, onderbrak de onbeschaamde kwakzalver ruw. Ik heb hier uren achtereen gewaakt ! Zou de griffier mij nog verstaan ? Later komen de erfgenamen ons den pas afsnijden !

En Dinosius wilde zich over de sponde buigen.

Maar Lambrisius greep hem snel bij den arm en sleurde zijn begeerigen ambtgenoot onzacht de kamer uit.

— Ik zal u bij den magistraat aanklagen, en uw gedrag door den stadsomroeper aan de bevolking kenbaar maken, zoo ge niet op staanden voet deze woning verlaat, sprak Lambrisius op beslist toon,

De bedreiging werkte. De kerel trok grommend heen en mompelde eenige zinnen, waarvan de anderen alleen de woorden « 'k zal u vinden, » verstonden.

De dienstmaagd kwam ook uit het ziekvertrek.

— Ik begeef mij naar den pastor, zei ze snikkend. Goede Heeren, verlaat mijn meester nog niet !

De doctoren beloofden de komst van den geestelijke af te zullen wachten.

Jacob van Maerlant was nu volkomen wakker.

— 't Zal dezen nacht met mij afloopen, mompelde hij stil tot Barendsen. Ik deed wat ik kon... ik was een zwak mensch... God zij mijne ziele genadig !

— Uw naam wordt door het gansche volk gezegend, antwoordde de doctor. Leg uw hoofd veilig neer... gij hebt uwe ruste verdiend.

— Ik had nog meer kunnen arbeiden... doch wat is een mensch ! Dank, meester... dank voor uwe goede zorgen... maar mijne levenslampe moet thans uitgeblusht worden... 't bestaan eens menschen is als eene bloeme, die groeit en bloeit, maar snellijk verwelkt...

De grijze dichter lag eene wijle sprakeloos. Zijne oogen staarden wijd als in de verte... Nog flinkerden ze...

— Vlaanderen, murmelde de kranke. Mijn volk... dierbaar volk... ach, mocht mijn woord eenigen goeden invloed hebben...!

Eene hoestbui overviel hem. De kalme uitdrukking van zijn gelaat verdween. De borst hijgde zwaar. Meester Barendsen hief 't grijze, moede hoofd een weinig omhoog. De benauwdheid ging voorbij.

— Vlaanderen, fluisterde de stervende. Ja, het zal vrij worden... vrij en groot... Zijne zonen en dochteren zullen goed wezen.., er zijn kloeke leidslieden .. onversaagde mannen... Ach, kon ik hen allen de hand tot afscheid drukken... hen bemoedigen...!

De spreker scheen afgemat.

— Rust wat ! vermaande Lambrisius, een stap nader tredende.

— Straks ga ik rusten... 'k zou nog willen arbeiden... o ! nog zoo veel... mijn werk is niet voltooid... maar mijn tijd is gekomen...!

Weer lag hij stil, bikkend als in de toekomst,

't Geklingel eener bel drong tot hier door.

— De eerwaarde priester is daar, fluisterde Barendsen.

— Ik wacht hem, murmelde de zieke, Ja, ik wacht hem... mijn uurtje zal nu spoedig slaan...

De geestelijke trad in de kamer. De geneesheeren trokken zich terug in een ander vertrek.

De pastor bleef met den stervende alleen.

Een half uur later traden de doctoren weer binnen. De oude dienstmaagd knielde weenend bij het bed.

Jacob poogde zich op te richten. Dankbaar blikte hij zijne trouwe helpster aan. Hij wilde zijne afgeteerde hand nog uitstrekken maar de kracht ontbrak hem.

De dichter viel terug in 't kussen. Eensklaps veranderden zijne wezens-trekken. 't Scheen of eene onzichtbare hand langzaam een sluier van het gelaat trok...

De jammerende vrouw sprong haastig recht. Ze spreidde op den grond eene biezen mat uit en strooide gejaagd daarover eene dunne laag asch.

De doctoren hieven 't zware lichaam op, legden dit op 't zonderling leger.

— De booze heeft thans geen macht over zijne ziele, mompelde de dienstmaagd, die gehandeld had naar 't gebruik van den tijd.

Een snik... nog een... een derde, Vlaanderens grootste zoon was niet meer !

Zijn leven lang had hij gestreden... kalm stierf hij !

Luide klonken de psalmen van den geknielden priester.

De geneesheeren wikkelden het lijk in eene monnikspij en legden het terug op het bed.

Den volgenden dag werd het overschot van Maerlant gekist en 't magistraat, in overleg met de verwanten, trof de noodige maatregelen voor de begrafenis, die met alle plechtigheid en luister geschieden zou.

JACOB VAN MAERLANT' OP ZIJN STERFBED.

Enkele malen per dag legt 't Sluissche bootje bij de brug aan, om de weinige reizigers op of af te laden. En is dit vaartuigje nog eene herinnering aan 't verkeer van weleer... dan is 't eene droevige! Damme een dorp? Och, laten we haar liever eene doode stede noemen, want op den naam van stad heeft ze dan zeker toch nog wel recht.

A. HANS

GROENINGHE

PENTEEKENINGEN VAN EMIEL WALRAVENS

TWEEDE DRUK

*« Gij zult uw vaderland beminnen,
en zijn taal en zijn roem, »*

(H. CONSCIENCE.)

L. OPDEBEEK, -- UITGEVER -- ANTWERPEN